

YHDESSÄ ETEENPÄIN

Yleisesite oppilaille ja heidän vanhemmilleen yksilöllisestä ja yhteisöllisestä opiskeluhuollosta

Anne Sorvari

Opinnäytetyö, kevät 2018

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Hoitotyön koulutusohjelma

Terveystenhoitaja (AMK)

TIIVISTELMÄ

Sorvari, Anne. Yhdessä eteenpäin – Esite oppilaille ja heidän vanhemmilleen yksilöllisestä ja yhteisöllisestä opiskeluhollosta. Kevät 2018, 48 sivua, 1 liite. Dia-konia-ammattikorkeakoulu, Hoitotyön koulutusohjelma, terveydenhoitaja (AMK).

Oppilaan hyvinvointi koostuu henkilökohtaisesta hyvinvoinnin tunteesta, kunnollisista elinoloista, sosioemotionaalisista suhteista sekä psyykkisestä ja fyysisestä terveydestä. Hyvinvointi on kokonaisvaltaista elämänhallinnan tunnetta. Opiskelukyky voidaan määritellä koostuvan voimavaroista, opiskelutaidoista, opiskelu-ympäristöstä ja opetustoiminnasta. Opiskelukyky on oppilaan työkykyä. Oppilaan hyvinvointia ja opiskelukykyä tuetaan opiskeluhollosta avulla. Opiskeluhollosta tavoitteena on luoda turvallinen ja terveellinen opiskelu-ympäristö ja edistää oppilaitoksen yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja viihtyisyyttä. Opiskeluhoito kuuluu kaikille koulun työntekijöille.

Tämän kehittämispainotteisen opinnäytetyön tavoitteena oli nuorille, heidän vanhemmilleen ja koulun henkilöstölle suunnatun yleisesitteen laatiminen yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhollosta toiminnasta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada työkalu opiskeluhoitotyöhön. Esitteen avulla lisätään tietoisuutta opiskeluhollosta laaja-alaisesta toiminnasta ja palveluiden tunnettavuutta. Opinnäytetyön teoriaosuudessa tuotiin esiin opiskeluhollosta taustaa, keskeiset käsitteet sekä ne keskeiset lait, jotka ohjaavat opiskeluhollosta työtä ja toimintaa. Projektiosuudessa käytiin läpi esitteentekoprosessia sekä perusteluja esitteen tärkeydelle.

Opinnäytetyö toteutettiin työelämän tarpeita vastaavana projektina ja työelämäyhteistyönä. Yhteistyökouluna oli Oulunkylän yhteiskoulu.

Oppimistavoitteena oli projektityöskentelyn oppiminen ja selkeän esitteen tekeminen. Esitteen tekemisen näen yhteisöllisenä terveysviestintänä ja terveyden edistämisenä.

Asiasanat: esitteet, nuoret, oppilas- ja opiskeluhoitolaki, opiskelukyky, prosessit, yhteisöllisyys

ABSTRACT

Sorvari, Anne. Together forward – A brochure for young people and their parents of the individual and collective student welfare. Spring 2018, 48 pages, 1 appendices. Diaconia University of Applied Sciences, option in Health Care. Degree title: Public Health Nurse (UAS).

Student's well-being consists of a personal sense of well-being, decent living conditions, socio-emotional relationships, and mental and physical health. Therefore, well-being needs a holistic view in life control. Ability to study can be defined by the resources, learning skills, learning environments and teaching activities. The ability to study is closely tied to a student's work ability. Students' well-being and ability to study are supported through students' welfare group work. The work of student welfare group is to create a safe and healthy learning environment and to promote the school community's well-being and comfort. Student welfare work belongs to all school staff.

The purpose of this development-focused thesis was to create a general brochure for young people, their parents and other school staff about the student welfare team and work. The brochure is to be used with students, parents and other school staff, with the purpose of increasing the knowledge of student welfare work. The theoretical part of the thesis highlighted the key concepts of student welfare work, the key laws governing the work and activities of student welfare, and the good brochure model. The project section covered the brochure process.

The thesis was carried out as a project for developing professionalism in life and schools. The school used in the co-operation was Oulunkylän yhteiskoulu.

The aim was to learn about the project and the creation of a brochure, which was for a communal health promotion.

Keywords: brochure, adolescent, Student Welfare Law, study ability, process, communality

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	7
2.1	Opiskeluhuollon haasteita.....	7
2.2	Opinnäytetyön taustaa ja tarkoitus	8
3	OULUNKYLÄN YHTEISKOULU	11
4	OPISKELUHUOLLON KESKEISET KÄSITTEET	12
4.1	Opiskeluhuolto	12
4.2	Opiskeluhoitoryhmät.....	12
4.2.1	Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä eli koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä..	13
4.2.2	Tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä.....	15
4.2.3	Yksilökohtainen opiskeluhuolto	16
5	OPISKELUHUOLLON TOIMINTA.....	18
5.1	Opiskeluhuollon toiminta Oulunkylän yhteiskoulussa.....	19
5.2	Opiskeluhoitoa koskeva lainsäädäntö	20
5.3	Opiskeluhoitoon liittyviä paikallistason ja valtakunnallisia ohjelmia	23
5.4	Opiskeluhuolto ja yhteistyö	24
6	OPISKELUHUOLTOTYÖ TUKEE OPISKELUKYVYN EDISTÄMISTÄ	27
7	ESITE VIESTINNÄN VÄLINEENÄ	30
8	ESITTEEN TEKOPROSESSI.....	32
8.1	Suunnitteluvaihe	32
8.2	Toteutusvaihe	33
8.3	Arviointi	34
8.3.1	Esitteen arviointi	34
8.3.2	Oman työn arviointi	36
9	POHDINTA.....	38
9.1	Eettisyys ja luotettavuus.....	39
9.2	Jatkokehittämissuhteet.....	40

9.3 Opiskeluhuollon moninaiset haasteet tulevaisuudessa.....	41
LÄHTEET.....	43
LIITE	48

1 JOHDANTO

Nuoruusikään ajoittuvat monet elämisen suunnan valinnat. Monet niistä liittyvät terveyteen ja hyvinvointiin, mutta myös opiskeluyhteisön vaikutus on suuri elämäntilanteessa, jossa nuori luo omaa itsenäistä elämäänsä. Oppimisympäristön ja -yhteisön merkitys nuoren jaksamiselle, hyvinvoinnille ja opintojen edistymiselle on merkittävä.

Opiskelu on oppilaan työtä ja oppilaitos on oppilaan työpaikka. Oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä tuetaan oppilaitosten monipuolisessa yhteistyössä. Hyvinvointityö oppimisympäristössä ei kohdistu vain oppilaihin. Henkilöstön hyvinvointi heijastuu oppilaiden hyvinvointiin, kouluviihtyvyyteen sekä opetuksen laatuun. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet).

Sosiaalisten ongelmien tasoittamiseksi alun perin muodostetut oppilashuollon toiminnot ovat muuttuneet laajemmin lasten ja nuorten hyvinvointia tukevaksi järjestelmäksi. Nykyaikainen opiskeluhuolto operoi laajemmalla alueella kuin usein ajatellaan. Tämän päivän opiskeluhuolto kuuluu kaikille koulussa, se on oppilaan kaikenpuolisesta opiskeluhuvinvoinnista ja -kyvystä huolehtimista, ennaltaehkäisevää ja varhaista puuttumista sekä oppilaan ja vanhempien/huoltajien tukemista oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. (L1287/2013.)

Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki astui voimaan 1.8.2014 ja ennen sitä opiskeluhuollosta oli säädetty perusopetuslaissa väljästi. Uuden lain tarkoituksena on varmistaa opiskeluhuollon palvelujen ja tuen tasalaatuisuus sekä yhdenvertainen saatavuus ja selkeät yhteistyökäytännöt. (L1287/2013).

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on ensisijaisesti Oulunkylän yhteiskoulun yläaste- ja lukioikäisille oppilaille ja heidän vanhemmilleen suunnatun yleisesitteen laatiminen opiskeluhollosta, mutta myös saada työkalu muille koulussa työskenteleville. Esitteen avulla haluan lisätä tietoisuutta opiskeluhollosta, opiskeluholtoyötä tekevistä henkilöistä ja opiskeluholloin saavutettavuutta. Samalla haluan tuoda esiin opiskeluholtoyön aiempaa paremmin hyödynnettäväksi opiskelukyvyin voimavaraksi, madaltaa kynnystä ottaa yhteyttä opiskeluholtoyhmän jäseniin sekä mahdollisesti lisätä opiskeluyhteisön oppimistuloksia ja hyvinvointia.

Eettisenä lähtökohtana työlleni oli sosiaalinen oikeudenmukaisuus, oppilaiden tasavertaisuus, laadukkaan ja tuloksellisen toiminnan lisääminen sekä avoimen vuoro vaikutuksen lisääminen opiskeluholtoyössä.

Esitteen tekstiä varten selvitin aikaisemmista tutkimuksista oppilaiden näkemyksiä opiskeluhollosta ja sen suunnitteluun ja toteuttamiseen otin mukaan Oulunkylän yhteiskoulun opiskeluholloin työntekijöitä. Koen, että oikeanlaisella tiedottamisella voidaan lisätä nuorten hyvinvointia, helpottaa yhteydenottoa ja kannustaa yhteistyöhön työntekijän ja nuoren välillä.

Opinnäytetyöni aihe on hyvin ajankohtainen ja yhteiskunnallisesti merkittävä, koska nykyinen Sote -keskustelu nostaa myös opiskeluholtoasiat esille ja hallitus on nostanut kärkihankkeeksi nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyn. Hallituksen esitykseen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä on sisäänkirjoitettuna tavoite, että opiskeluholloin nykykäytäntö monialaisesta, moniammatillisesta ja monitoimijaisesta verkostoyhteistyöstä tehostuu uudistusten myötä. (Saarelainen & Kiviniemi 2017).

Käytän opinnäytetyössä koululaisesta, oppilaasta ja opiskelijasta selkeyden vuoksi termiä oppilas ja oppilas- ja opiskelijahuollosta opiskeluholto, koska opinnäytetyöni sisältö sijoittuu peruskoulun yläaste ja lukioikäisiin nuoriin ja opiskeluholto -sanana pitää sisällään niin oppilaan kuin opiskelijan. OHL – lyhenne tarkoittaa oppilas- ja opiskelijahuoltolakia.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Opiskeluhuollon haasteita

Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että nuorilla on koulussa monenlaisia tuentarpeita. Niitä on sekä nuorten omien voimavarojen, opiskeluympäristön että opetustoiminnan osalta.

Alueet ja koulut eriarvoistuvat yhä enemmän. Tuoreen nuorisobarometrin mukaan oppiminen kasautuu koulutettujen vanhempien lapsille niin koulussa kuin sen ulkopuolella. Rahapulalla on selkeä yhteys koulupudokkuuteen. Kasautunut opintojen keskeyttäminen on barometrin mukaan yhteydessä nuorten mielenterveyden ongelmiin. Puolet nuorista kokee, ettei heidän mielipiteitä ole otettu hyvin huomioon koulun kehittämisessä. Oppilaat toivovat opettajilta enemmän ”Mitä kuuluu?” -kysymystä ja että opettajat olisivat kiinnostuneita heistä sekä heidän mielipiteitä kuunneltaisiin. Barometrin mukaan toimiva koulu yhteisö toimiikin suojaavana tekijänä riskille jäädä vaille tutkintoja. (Nuorisobarometri 2017.)

Kansallisen syntymäkohortti 1987 -tutkimuksessa havaittiin, että sukupolvelta toiselle periytyvät ongelmat ja huono-osaisuus ovat tämän päivän Suomessa laaja ja monitahoinen yhteiskunnallinen ongelma. Suurella osalla nuorista menee hyvin, mutta on huomattava joukko lapsia ja nuoria, jotka tarvitsisivat tukea päästäkseen kiinni yhteiskuntaan. Nuorena koulutuksen ulkopuolelle jääminen ennustaa suurempaa todennäköisyyttä työttömyyteen, köyhyyteen, sosiaaliseen syrjäytymiseen ja terveysongelmiin myöhemmin elämänsä aikana. (EACEA 2014).

Pelkosen (2013) tutkimuksen mukaan tiedetään myös, että oppilaan koulupoissaolojen pidentyessä, kasvaa riski jäädä sivuun opiskeluyhteisöstä ja näin myös nuoren syrjäytymisriski lisääntyy. Nuorten syrjäytymisellä on sekä taloudelliset

että inhimilliset vaikutukset. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi on tärkeää, että nuorella on mahdollisuus tarvitsemaansa ohjaukseen ja tukeen. Riittävän varhaisella nuorten tukemisella on mahdollisuus ehkäistä nuorten ongelmien kasvamista ja monimuotoistumisesta sekä syrjäytymistä. (Leppämäki 2012, 5).

Opiskeluhooltotyö on yhä laajemmin oppilaiden ja koko koulu yhteisön terveyden ja hyvinvoinnin hoitamista. (Kunttu ym. 2011, 32). Haasteena opiskeluhooltotyössä nähdään yhteisöllisyyttä vahvistavien työskentelymallien ja osallistavan toimintakulttuurin kehittäminen. (Kunttu ym. 2011, 84).

2.2 Opinnäytetyön taustaa ja tarkoitus

Olen toiminut terveydenhoitajana Helsingin kaupungilla koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa vuodesta 1994 ja saanut olla mukana seuraamassa opiskeluhoollon kehittämistyötä Helsingin kaupungin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kehittämistyöryhmässä sekä tuomassa omaa asiantuntijuutta koulun arkeen.

Koulut, oppilaat ja opiskeluhooltotyö ovat muuttuneet kovasti vuosien myötä. Tänä päivänä kaikki koulussa toimivat tekevät työtä oppilaiden hyvinvoinnin eteen, jokainen oman työnkuvansa mukaisesti. Kuitenkin näen, että parhaimmat työn tulokset saavutetaan yhteistyöllä. Yhteisöllinen työ tulisi kuulua jokaisen koulun rakenteisiin ja arkeen.

Erilaisten oppilaiden kasvava osuus opiskeluyhteisössä ja opiskeluympäristön muuttuminen pakottavat myös opiskeluhoollon etsimään uusia tapoja ja työmuotoja ylläpitää oppilaiden opiskelukykyä. Ennaltaehkäisevää ja osallistavaa työtä tarvitaan moniammatillisen työmuodon lisäksi.

Uusi oppilas- ja opiskeluhooltolaki aiheutti voimaantullessa kaaoksen ja moni opiskeluhoollon käytännön toimintaan liittyvä kysymys koettiin työntekijöiden kesken epäselvänä. Lain tarkoitus oli hyvä ja se kokosi yhteen monia aikaisempia opiskeluhoollon koskevia lakeja. Uuden lain tarkoituksena oli lisätä tiedon kulkua, ennaltaehkäisevää työtä, korostaa yhteisöllisyyttä sekä velvollisuutta ohjata apua

tarvitseva nuori avun piiriin. Opiskeluhooltotyössä korostui luvanvaraisuus ja työntekijöiden epävarmuuden ”ei kai me vaan rikota lakia” -ajattelun myötä liiallinen juridisoituminen meinasi pahimmillaan johtaa siihen, ettei apua tarvitsevaa nuorta autettu tai apu tuli liian myöhään. Ajan kuluessa laki ja koulujen opiskeluhoollon toimintatavat ovat selviytyneet työntekijöille, mutta oppilaille lain tuomat muutokset ovat edelleen epäselviä.

Päädyin esitteen tekoon, koska työkokemukseni ja tutkimusten (Kulmala 2017, Kumpuvaara 2016) mukaan opiskeluhoolto on käsitteenä oppilaille vieras ja selkiintymätön. Nuoret eivät tiedä, mitä opiskeluhoolto on ja ketä siihen kuuluu tai minkälaisissa asioissa sen puoleen voi kääntyä. Opiskeluhoolto nähdään usein korjaavana toimintana eikä ennaltaehkäisevänä (Kulmala & Sorvarin 2017). Seikkulan (2016) tutkimuksesta käy ilmi, että ammattihenkilöiden nimikkeiden ja työnkuvien selkiyttämällä lisätään työn tunnettavuutta sekä selkiytetään yhteistyön tekemistä asiantuntijoiden kesken.

Esitteen tarpeellisuudesta kertoo myös Kulmalan ja Sorvarin (2017) opinnäyte-työ, missä he haastattelivat opiskelijoita ja oppilaita alakoulusta, yläkoulusta sekä lukiosta aiheena yhteisöllinen opiskelijahuolto ja hyvinvointi koulussa. Opiskeluhoolto osoittautui suhteellisen tuntemattomaksi oppilaille, puhumattakaan yhteisöllisestä opiskeluhoollosta ja näyttäytyi vielä ongelmakeskeisenä eikä kaikille kuuluvana toimintana. Tutkimuksessa nousseita oppilaiden vastauksia: ”Kysyin opettajalta, et mikä on opiskelijahuoltoryhmä ... hyvälle oppilaille, ketkä ei tarvitse, ni kuulemma se on heille sitte näkymätön palvelu”. Asiantuntijoiden ammattikuvista ei ollut tietoa: ”ei mul oohajuukaan mitä joku kuraattori tekee eikä tiedetty kenen puoleen kääntyä”. Koulussa vaikuttamisen keinona tunnettiin oppilaskunnan toiminta, mutta koettiin, että oppilaskuntaan kuulumattomat eivät ole tietoisia siitä, miten muuten voisivat vaikuttaa. (Kulmala & Sorvari, 2017.)

Opiskeluhoollosta ei ole koulussamme eikä valtakunnallisesti saatavilla esitettä, mutta asian tärkeyden ja ajankohtaisuuden vuoksi, myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on tällä hetkellä suunnittelemassa valtakunnallista opiskeluhoollosta kertovaa esitettä oppilaille ja heidän vanhemmilleen.

Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä esite Oulunkylän yhteiskoulun oppilaille ja heidän vanhemmilleen yksilöllisestä ja yhteisöllisestä opiskeluhollosta. Esitteen avulla haluan tuoda julki ja selkeyttää opiskeluhollosta toimintaa, tehdä työtä näkyvämmäksi ja tutummaksi.

Esitettä voisi jakaa terveystarkastuksissa tai esiteltäessä opiskeluhollosta koulun avoimissa ovissa sekä vanhempainilloissa. Koen ymmärrettävän tiedon jakamisen erittäin tarpeelliseksi, sillä näin voidaan selkeyttää lain vaatimia uudistuksia opiskelijahuollon toiminnasta.

3 OULUNKYLÄN YHTEISKOULU

Oulunkylän yhteiskoulu on yksityinen oppilaitos, jonka toiminta on alkanut vuonna 1924. Koulu on kannatusyhdistyksen ylläpitämä Helsingin kaupungin sopimuskoulu. Oppilaitoksessa toimii noin 400 opiskelijan hyvätasoinen yleislukio ja 480 oppilaan yläkoulu. Koulun oppilaat ovat 13 - 19 -vuotiaita. Henkilökuntaa on yhteensä 75 henkilöä. Ruoka-, siivous- ja huoltopalvelut ovat ulkoistettuja palveluita.

Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelmat on laadittu valtakunnallisten opetussuunnitelmien pohjalta painottaen helsinkiläisiä ja oulunkyläläisiä näkökulmia. Opetus on järjestetty oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti niin, että se edistää oppilaiden terveyttä, kasvua ja kehitystä. Opetus- ja kasvatustyö toteutetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta, opiskeluhuoltoa sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarpeen ilmetessä. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

4 OPISKELUHUOLLON KESKEISET KÄSITTEET

4.1 Opiskeluhoolto

Opiskeluhoolto tarkoittaa kaikkea sitä toimintaa kouluissa, jolla pyritään vahvistamaan oppilaiden oppimisen edellytyksiä, yleistä hyvinvointia ja viihtyvyyttä koulussa. Opiskeluhoolto toteutetaan ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana moniammatillisena työnä sekä yksittäisen oppilaan yksilöllisenä tukena. (L1287/2013.)

Opiskeluhoolto on esi- ja peruskoululaisille sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen nuorisoasteen oppilaille kuuluva monialainen kehitysympäristöön viety peruspalvelu. (L1326/2010).

Opiskeluhoolto ei ole yksiselitteinen käsite. Määrittelyyn vaikuttaa se, minkä ammattiryhmän näkökulmasta asiaa tarkastellaan. Opiskeluhoollosta on säädetty usean eri hallinnonalan laeissa. Jo lainsäädännön lukuisuus vaikuttaa siihen, miten opiskeluhoolto määritellään. Opiskeluhoollollinen työ tulisi nähdä kokonaisuutena, jossa yhdistyvät opiskeluhoollon erityistyöntekijöiden, opetushenkilöstön sekä koulun muun henkilökunnan laaja-alainen työpanos. (Peltonen & Säävälä 2001, 182–184.) Yleinen opiskeluhoollon varmistaminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työtään tekeville aikuisille.

4.2 Opiskeluhooltoryhmät

Aikaisemman yhden opiskelijahuoltoryhmän sijaan koulussa toimii nykyisin kolme erilaista ryhmää. Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä, jonka tehtävänä on keskittyä kouluyhteisön hyvinvointiin ja ennaltaehkäisevään työhön. Yksilöllinen

moniammatillinen ryhmä, joka kokoontuu tapauskohtaisesti yhden oppilaan asioissa ja perusopetuslain mukainen pedagoginen ryhmä, jossa käsitellään perusopetuslain mukaisesti tuen kolmiportaisuuteen ja kurinpitoon liittyviä asioita. (Mahkonen 2014, 64 - 68.)

Ryhmät toimivat koulun sisäisenä tiiminä, joka tekee yhteistyötä kunnan muiden viranomaisten, seurakunnan sekä järjestöjen kanssa koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. (Peltonen & Säävälä 2001, 185 -186.)

4.2.1 Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä eli koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä

Koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä on ennaltaehkäisevää työtä. Sen tarkoituksena on kehittää koulun toimintakulttuuria ja toimia siten, että se edistää koulu yhteisön hyvinvointia, oppilaiden osallisuutta, oppimista, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta sekä koulun ja kotien välistä yhteistyötä. (L1287/2013.)

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän suunnittelun ja kehittämisen lähtökohdaksi on oppilaan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla oppilailla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen oppilaita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa. (L1287/2013.)

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen ovat yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä. (L 1267/2013.) Opiskeluhoitoryhmä luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Sosiaalinen tuki on osa psykososiaalista ympäristöä. Aktiivinen yhteistoiminta ja vuorovaikutus sekä keskinäinen luottamus vaikuttavat osallistujien hyvään terveyteen ja elämänlaatuun. Jokainen ihminen tarvitsee lähiyhteisön tukea, yhteisön antamaa turvaa, voidakseen tuntea olevansa hyväksyty ja arvostettu perhe-, opiskelu-, työ- tai muun pieniyhteisönsä jäsen. Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön tavoitteena on vaikuttaa oppilaan fyysiseen ja sosiaaliseen opiskelu-ympäristöön sekä opiskeluympäristöön siten, että ne tukevat oppilaiden opiskeluyhteisöön kuulumista.

Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö on sisällöllisesti moninaista ja yksi keskeisistä sisällöllisistä yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä on työn suunnitelmallisuus ja toiminnan arviointi. (Kunttu ym. 2011, 92). Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on suunnitella ja arvioida koulun yhteisöllistä työtä. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun opiskeluhoitotyön suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja opiskeluhoitotyön palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Tavoitteet ja toimintatavat vaihtelevat kouluittain. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toteuttaminen ja kehittäminen. Yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä toteuttavat kaikki opiskeluhoitotyön toimijat (L1267/2013.) (Kuva 1).

Kuva 1. Opiskeluhuollon kaavio

Yhteisöllisellä tasolla terveyden edistäminen edellyttää erilaisia toimintatapoja, mutta edelleen näiden toimien tulee pohjautua samaan arvopohjaan. Oppilas on palvelukokonaisuuden keskeinen toimija. Oppivelvollisuus määrittää nuorelle oikeuden opetukseen ja koulun, nuoren päivittäiseksi toimintaympäristöksi. Tämän perusteella oppilaalla tulee olla oikeus terveelliseen ja turvalliseen opiskelu-ympäristöön. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa. (L629/1998.)

4.2.2 Tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä

Opiskelijahuollon tapauskohtainen ryhmä on monialainen asiantuntijaryhmä, missä käsitellään yksittäisen oppilaan asiaa. Monialainen asiantuntijaryhmä voidaan kutsua koolle yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien

perusteella kuuluu tai jolla huoli herää. Monialainen asiantuntijaryhmä selvittää yksittäisen oppilaan tuen tarvetta, tukee ja järjestää tarvittavia opiskeluhoillon (tai muita) palveluja. Oppilas ja huoltajat osallistuvat aina ryhmään. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseneksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan kirjallista suostumusta. Monialaisen ryhmän kokoonpano vaihtelee sen mukaan, minkälaisesta asiasta on kyse ja kenen ammattitaidon osa-alueelle asia kuuluu. Oppilas ja /tai huoltajat voivat kuitenkin päättää, ketkä asiantuntijat osallistuvat oppilaan asioiden pohtimiseen asiantuntijaryhmässä. Ryhmään hyväksytyillä jäsenillä on kuitenkin oikeus ilman oppilaan ja / tai huoltajan erillistä kirjallista suostumusta pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta oppilaan asioita koskien. (Mahkonen 2014.)

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksista laaditaan opiskeluhoitokertomus. Opiskeluhoitokertomukseen kirjataan oppilaan henkilö- ja yhteystiedot, asian aihe, koolle kutsuja, tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet, tiedot asian käsittelystä ja siihen osallistuneet henkilöt sekä tehdyt päätökset ja toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot. (Mahkonen 2014, 394.)

4.2.3 Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtainen opiskeluhoito tarkoittaa yksittäiselle oppilaalle annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalveluita, kuraattori- ja psykologipalveluita ja monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa (= monialainen asiantuntijaryhmä) sekä erityisoppilaitosten omat sosiaali- ja terveysterveystoimet opetuksen tueksi. (L1287/2013).

Yksilökohtainen opiskeluhoito on sekä ehkäisevää että tukea tarjoavaa työtä. Yksilökohtaisen opiskeluhoillon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset,

voimavarat ja tarpeet huomioidaan opiskeluhoollon tuen rakentamisessa ja koulun arjessa. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Yksilötasoisessa toiminnassa periaatteina tulee olla jatkuvuus, joustavuus ja monimuotoisuuden tunnistaminen ja hyväksyminen, vahvuuksien edistäminen, suojaavien tekijöiden vahvistaminen ja moniammatillisuus. Koulun opiskeluhoollotyö on yhä enenevässä määrin moniammatillista yhteistyötä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön kanssa.(Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Eri asiantuntijat ovat opettajalle tärkeä tuki opiskeluhoollon käytännön toteutuksessa. Eri ammattiryhmien välisessä yhteistyössä tulee lähtökohtana olla se, että oppilas ja hänen huoltajansa ovat keskeiset toimijat, jotka ensisijaisesti määrittävät tarpeellisen tukiverkoston. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet. Opiskeluhoolto.)

5 OPISKELUHUOLLON TOIMINTA

Koulun tehtäväksi nähdään laaja-alainen kasvatus- ja opetustyö. Tähän työhön kuuluu olennaisesti myös opiskeluhuoltotyö, josta määrätään useissa eri laeissa, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa ja kunnan tai kaupungin opetussuunnitelman perusteissa. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa opiskeluhuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon nuoren edun ensisijaisuus. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Opiskeluhuollon kokonaisuuden toteutumista ohjaavat kolmen eri hallintokunnan, opetus-, terveys- ja sosiaalitoimen säädökset. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan lain määritelmän mukaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. (Kunttu ym. 2011, 90.)

Opiskeluhuolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Jokainen koulun työntekijä toteuttaa opiskeluhuoltoa osana omaa perustyötään ja eri työntekijöillä on siinä erilaisia tehtäviä. Opiskeluhuollon toteutuksessa on ensisijaista kodin ja koulun välinen yhteistyö. Opiskeluhuollollisten tukitoimien suunnittelussa korostetaan lapsen tai nuoren ja hänen huoltajansa kuulemisen tärkeyttä. Opiskeluhuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus sekä tietojensaantia ja salassapitoa koskevat säädökset. Työtä koordinoidaan ja kehitetään moniammatillisessa opiskeluhuoltoryhmässä. Ryhmän toiminnan päätarkoituksena on oppilaan kaikenpuolisesta opiskeluhuvinvoinnista huolehtimista. Se on ennaltaehkäisevää toimintaa

ja varhaista puuttumista, oppilaiden ja vanhempien/huoltajien tukemista oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä tarvittava opiskeluhoito. Huoltajalla ei voi kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoitoa. (L1287/2013). Toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa iän, kehitystason ja muiden edellytysten mukaisesti.

5.1 Opiskeluhoito Oulunkylän yhteiskoulussa

Opiskeluhoitoon sisältyvät opiskeluhoito sekä opiskeluhoitoon liittyvät palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Oulunkylän yhteiskoulussa psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisestä vastaa koulu ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluiden järjestäminen on Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveyskeskuksen vastuulla. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Koulun opiskeluhoitotyötä johtaa pääsääntöisesti rehtori. Oulunkylän yhteiskoulun opiskeluhoitoryhmässä mukana ovat rehtorin lisäksi apulaisrehtorit, erityisopettajat, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja opinto-ohjaajat sekä tarvittaessa opettajia ja muita asiantuntijoita tarpeen mukaan. Jokaisella toimijalla on oma vastualueensa.

Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kerran viikossa kolmiportaisen kokouskäytännön mukaisesti. Kokouksissa käsitellään ensin yhteisölliset asiat, jotka kuuluvat koulun rakenteisiin ja arkeen. Sitten hyvinvoinnin ja tuen asiat esimerkiksi pedagogiset asiat ja opiskeluhoitoon liittyvät konsultoinnit sekä viimeiseksi muut hyvinvointityöhön liittyvät palaverit, kuten luokkakokoukset, ilmapiirikyselyt, kiusaamisasiat jne. Kaikkien kolmen eri kokouksen arvopohjana toimii ammatillisuus, jatkuva konsultoinnin mahdollisuus, salassapito ja luottamuksellisuus.

Koulun opiskeluhooltotyössä korostuu kohtaamisen kulttuuri ja matalan kynnyksen konsultointi eli ”minkä korvin kuulee ja silmin näkee, siihen voi ja tulee reagoida”. Viikoittaisilla kokoontumisilla voidaan nopeasti puuttua asioihin ja näin vastata myös OHL:n asettamaan aikavasteeseen. Opiskeluhooltotyön toiminnan perusajatuksena on ongelmista ratkaisuihin ja kuule, kohtaa, ohjaa -periaate.

Hyvin toimivan opiskeluhoollon lähtökohtana on koulun johdon sitoutuminen asiaan. Oulunkylän yhteiskoulussa nähdään opiskeluhoollon tärkeys ja oppilaiden sekä työntekijöiden hyvinvointi. Koulussa kiinnitetään erityisen paljon huomiota henkilökunnan työhyvinvointiin, työn kehittämiseen ja yhteistyön tärkeyteen. Yksityiskoulun ketterä hallinto mahdollistaa erilaisten työmuotojen kokeilun. Yhteisöllisessä työssä ideoidaan uusia työmuotoja, vaihdetaan koulujen kesken kokemuksia yhteisöllisestä työstä sekä jaetaan toimivia käytäntöjä.

Oulunkylän yhteiskoulussa oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa oppilaiden käytettävissä olevasta opiskeluhoollon palveluista terveystapaamisissa, vanhempainilloissa, lukuvuositedotteessa ja koulun internetsivuilla sekä opiskeluhooltoryhmän jäsenet esittäytyvät aina syksyisin uusille opiskelijoille. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

5.2 Opiskeluhooltoja koskeva lainsäädäntö

Opiskeluhooltoja säätelee 1.8.2014 voimaan tullut oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (L1287/2013) sekä useat koulutusta, opetusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja säätelevät lait.

Perusopetuslain (L477/2003) mukaan perusopetuksen opiskeluhoolto on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä, ylläpitämistä ja niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Peruskoulun opetuksesta säädetään perusopetuslaissa. Perusopetuslain tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen ja antaa tarpeellisia tietoja ja taitoja elämään. Opetuksen lisäksi

koulun henkilöstöllä on koulutusta säätelevien lakien ja asetusten mukainen velvoite huolehtia oppilaiden opiskeluhyvinvoinnista yhteistyössä kotien ja alueellisten toimijoiden kanssa. (Honkanen & Suomala 2009, 9.)

Opiskeluhoolto määriteltiin ensimmäistä kertaa lain tasolla perusopetuslaissa. Vuoden 2010 perusopetuslain muutoksen yhteydessä oppilashuoltoa täydennettiin henkilötietojen käsittelyn, salassapidon ja tietojen luovuttamisen osalta. Oppilashuoltoa sääteli myös lastensuojelulaki (L 417/2007), terveydenhoitolaki (L 1326/2010) sekä asetukset neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta ja lasten ja nuorten suun terveydenhuollosta (A 338/2011). (Mahkonen 2014.)

Ennen uuden oppilas- ja opiskeluhooltolain voimaan tuloa opiskeluhoollosta oli säädetty perusopetuslaissa väljästi. Perusopetuslaki velvoitti kuntia laatimaan opiskeluhoollosta sekä kodin ja koulun yhteistyöstä omalla alueellaan toteutettavan suunnitelman. Siinä piti määrätä, kuinka opiskeluhoolto kunnassa järjestetään. Suunnitelma tuli laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa. (Launonen & Pulkkinen 2004, 60.)

Uudessa oppilas- ja opiskeluhooltolaissa on osittain kumottu vanhoja määräyksiä ja säännöksiä ja osittain niitä on muutettu. Laki kerää hajallaan olevaa opiskeluhooltoja koskevaa lainsäädäntöä yhtenäissääntelyksi niin, että se on yhtenäinen kaikille oppilaitoksille Suomessa ja helpottaa monialaista yhteistyötä sekä lisää suunnitelmallisuutta. Laki korostaa yhteisöllistä, ennaltaehkäisevää oppilaitosyhteisöä tukevaa opiskeluhooltoja, jota toteutetaan suunnitelmallisesti monialaisena yhteistyönä opetustoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Laissa säädetään ja varmistetaan, että koulukuraattori- ja psykologipalveluita on tarjottava kaikkien oppilaitosten oppilaille esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ja oppilailla on oikeus saada mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun koulukuraattorin tai -psykologin kanssa viimeistään seisemäntenä koulun työpäivänä, kun oppilas on tapaamista pyytänyt tai kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä. (Mahkonen 2014, 52 - 53, 77, 390.)

Lain tarkoituksena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä. Edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Turvata varhainen tuki sitä tarvitseville sekä oppilaiden tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu. Vahvistaa opiskeluhoitoa toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä. (L1287/2013.)

Opettamisen ja kurinpidon osalta opiskeluhoitoon noudatetaan edelleen perusopetuslakia ja muiden opiskeluhoitoon liittyvien kokonaisuuksien ja asioiden osalta oppilas- ja opiskeluhoitolakia.

Oppilas- ja opiskeluhoitolaki edellyttää, että opiskeluhoito siirtyy kolmijakoiseen järjestelmään. Kolmijakoisuudella tarkoitetaan opiskeluhoitoa ohjausryhmää, koulukohtaista opiskeluhoitoryhmää ja monialaista asiantuntijaryhmää. (Makkonen 2014, 51). Laintasoinen suunnitelmavelvollisuus varmistaa, että opiskeluhoitoa kokonaisuus ei jää vain yksittäisen koulutuksen järjestäjän omaan harkintaan. OHL:n suunnitelmallisuus tulee näkyviin lain määrittämän lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa ja oppilashoitosuunnitelmassa. Kunnan tulee kirjata hyvinvointisuunnitelmaan lastensuojelulain 12 §:n mukaiset oppilas- ja opiskeluhoitoa koskevat asiat. Suunnitelman täytyy sisältää opiskeluhoitoa toteuttamisen sellaiset yleiset periaatteet ja toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja oppilaiden varhaista tukea. (Makkonen 2014, 54.) Alla olevassa kuvassa on esitetty opiskeluhoitoa koskevat perusrakenteet sekä lain edellyttämä suunnitelmavelvollisuus.

Opiskeluhuollon perusrakenteet

	OPISKELUHUOLLON SUUNNITELMIA	OPISKELUHUOLLON RYHMIÄ (monialaisia)
KUNTA	<p>Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Paikallinen opetussuunnitelma</p> <p>Opiskeluhuollon käsikirja</p>	Opiskeluhuollon ohjausryhmä
OPPILAITOS	<p>Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma</p> <p>Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma</p>	Opiskeluhooltoryhmä (tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä)
OPISKELIJA	Opiskeluhohtokertomus	Monialainen asiantuntijaryhmä

Kuva 2. Kristiina Laitinen/Yhteisöllinen opiskeluhoolto – yhteinen työ Helsinki 25.10.2017 diasarja.

5.3 Opiskeluhooltoon liittyviä paikallistason ja valtakunnallisia ohjelmia

Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat yleisperiaatteet ovat lapsen edun ensisijaisuus, yhdenvertaisuuden periaate, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä osallisuuden periaate eli lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi. (Oulun yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Helsingin kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmassa 2016 nostettiin esiin tavoitteeksi lasten ja nuorten vaikutusvallan, osallisuuden ja kuulluksi tulemisen lisääminen sekä vanhempien kasvatustehtävän tukeminen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma 2012 - 2015 (Kaste) velvoitti kuntia uudistamaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluja sosiaali- ja terveys-, opetus- ja nuorisotoimen yhteistyönä.

Hallituksen Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) -kärkihankkeessa tavoitteena ovat nykyistä lapsi- ja perhelähtöisemmät, vaikuttavammat, kustannustehokkaammat ja paremmin yhteen sovitettut palvelut sekä toimintakulttuurin uudistaminen. LAPE-muutosohjelmassa ovat etusijalla lapsen etu ja vanhemmuuden tuki. Tavoitteena on vahvistaa peruspalveluja ja painopistettä siirretään ehkäiseviin palveluihin ja varhaiseen tukeen. Myös koulua ja varhaiskasvatusta kehitetään tukemaan lapsen hyvinvointia. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma).

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2017 - 2019 tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Valtakunnallisen ohjelman toteutuksessa on otettava huomioon saavutettavuus ja mahdollisuuksien tasa-arvon toteutuminen nuorten eri ryhmien kannalta, esimerkiksi perheiden erilaisista taloudellisista voimavaroista riippumatta. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että nuorten eri ryhmien tarpeet pyritään ottamaan huomioon mahdollisimman hyvin koko ikäryhmää koskevissa toimenpiteissä, kuten erilaisten palveluiden tarjonnassa ja osallisuuden edistämässä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtakunnallinen nuoristyön ja -politiikan ohjelma 2017 - 2019.)

5.4 Opiskeluhoito ja yhteistyö

Oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestämisen lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluvat kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista. Hyvän koulutyön toteutuminen edellyttää laaja-alaista yhteistyötä eri tahojen kesken. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Osallisuutta tukeva toimintakulttuuri antaa perustan oppilaiden sekä huoltajien mahdollisuudelle olla vaikuttamassa opiskeluhoitoon toimintaan. Oppilaille ja

huoltajille tulee antaa mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja ne tulee huomioida opiskeluhuoltoa koskevassa päätöksenteossa. Huoltajat ja oppilaat voivat olla mukana tuomassa näkemyksiään opetustoimen toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa. Kunnan asukkaina he voivat vaikuttaa koulutuksen voimavarojen jakoon sekä opetuksen järjestelyihin. (Opetushallitus 2007, 13.)

Vanhemmat ja vanhempainyhdistykset ovat tärkeä yhteistyökumppani tuoden esiin vanhempien näkökulman opetusta ja kasvatusta koskevissa kysymyksissä. Vanhempainyhdistyksen tarkoituksena on edistää kodin ja koulun yhteistyötä, tukea hyvän oppimis- ja kasvuympäristön luomisessa, tuoda esille vanhempien kannanottoja, toimia oppilaiden vanhempien yhteistyöelimenä ja edistää informaation kulkua kodin ja koulun välillä. Oulunkylän yhteiskoulun vanhempainyhdistys järjestää mm. vuosittain luentoja sekä muuta valistus- ja retkitoimintaa.

Koulut tekevät keskenään yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tehdään koulujen opiskeluhuoltoryhmien kanssa perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Opiskeluhuoltoryhmien välistä yhteistyötä koordinoi opiskeluhuollon ohjausryhmä ja tätä yhteistyöfoorumin työryhmä. (Oulunkylän yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016.)

Koulussamme yhteisöllisyyden lisääminen näkyy monin eri tavoin. Luokkatoimikuntien ja tukioppilas/tutortoiminnan lisäksi on oppilaiden mahdollista osallistua erilaisiin koulussa toimiviin kerhoihin/opiskelupajoihin, koulun ruokalatoimikuntaan, hyvinvointikahvilaan, koulun lehden tekemiseen ja ympäristöryhmään. Koulumme on myös panostanut oppilaiden vertaisopiskeluun mahdollistamalla ajanmukaiset työskentelytilat ja -välineistöt.

Koulussa tehtävä yhteistyö vahvistaa koulun yhteisöllisyyttä, turvallisuutta sekä terveyttä ja tukee sitä kautta oppilaiden ja koulun henkilöstön hyvinvointia. (Opetushallitus 2007, 13). Kodin ja koulun yhteistyö ei toteudu itsestään. Se vaatii toteutuakseen aktiivista suunnittelua, kehittämistä ja arviointia. Opetuksen järjestäjällä, koululla, vanhemmilla ja oppilailla on yhteistyössä omat, osittain erilaiset vastualueensa ja tehtävänsä. (Opetushallitus 2007, 14.) Yhteistyössä korostuu

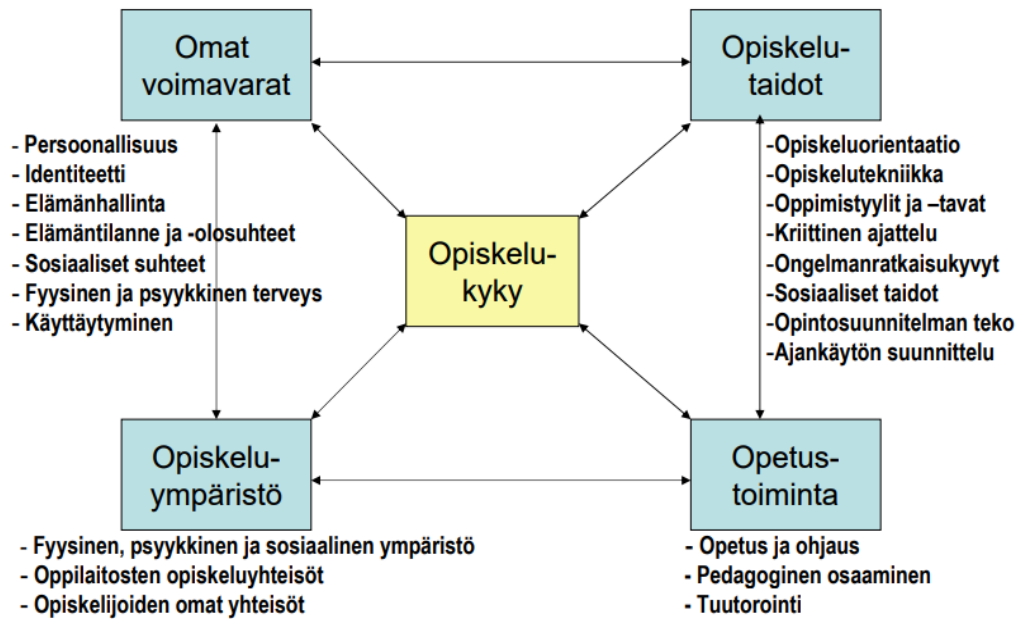
oppilaiden ja huoltajien kohtaaminen, riittävä tiedon saanti sekä riittävien vaikutusmahdollisuuksien tarjoamista opiskeluhuoltoon koskevaan päätöksen tekoon. Tärkeää on, että kaikki ovat mukana suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa oppilaitosten toimintaa. (Perälä, Hietanen-Peltola jne. 2015, 64.)

6 OPISKELUHUOLTOTYÖ TUKEE OPISKELUKYVYN EDISTÄMISTÄ

Opiskelijakyky on oppilaan työkykyä, jota on alettu pohtimaan ja määrittelemään laaja-alaisena, työkykyä vastaavana käsitteenä vasta viimeisen kymmenen vuoden aikana (Kunttu 2011,34). Opiskelukyky on yhteydessä oppimistuloksiin, hyvinvointiin ja opintojen sujuvuuteen. Opiskelukykyä edistämällä parannetaan opintojen etenemistä, osaamista, yhteisöjen toimintaa ja ilmapiiriä. Hyödyt ulottuvat myös työelämään, sillä hyvän opiskelukyvyn voidaan nähdä ennustavan työllistymiseen, hyvään työkykyyn ja työssä jaksamiseen. Opiskelukykyä on mahdollista tukea ja edistää monin eri tavoin. (Kujala ym. 2011, 154.)

Työterveyslaitos ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö ovat määritelleet opiskelukykyä kuvaavan opiskelukykymalli -käsitteen työkyvyn tetraedrimallista johdettuna ja sen mukaan opiskelukykyä määrittävät yksilön terveyden ja voimavarojen ohella opiskelutaidoista, opetuksesta ja opiskeluympäristöstä tulevat tekijät. Opiskelukyky on toiminnallinen kokonaisuus, jossa eri tekijät vaikuttavat toisiinsa. (Kunttu ym. 2011, 34.)

OPISKELUKYKYMALLI

Kristina Kunttu 2005

Kuvio 2. Opiskelukykymalli (Kunttu ym. 2011, 34)

Opiskelukykymallin omat voimavarat -osioon kuuluvat esim. fyysinen ja psyykinen terveys. Terveiden näkökulmasta tarkasteltuna opiskelukyvyn heikentyminen näkyy oppilaiden runsaana oireiluna ja psyykkisinä ongelmina, joista yleisimpiä ovat esimerkiksi väsymys, riittämättömyyden tunne ja masennuksen tunteet. (Puusniekka & Kunttu 2011, 36). Opiskeluterveydenhuollossa opiskelukykyä tuetaan parhaiten tunnistamalla oppilaan sairaudet varhaisessa vaiheessa ja järjestämällä asianmukainen hoito. Lisäksi arvioidaan opiskelukykyä. (Kunttu ym. 2011.)

Opiskelukykyyn vaikuttavat oppilaan omat voimavarat kuten terveys, sosiaaliset suhteet, elämäntilanne ja opiskelutaidot. Näitä tekijöitä voidaan tukea koulussa esimerkiksi joustavoittamalla opintoja tai vahvistamalla oppilaiden elämänhallinta- ja opiskelutaitoja. Näitä ovat erilaiset oppimistyyli ja -tekniikat. (Kunttu ym. 2011.) Opiskelutaidot tulisi olla integroituna osana opiskelua koko koulutusajan. Hyvänä elämänhallintataitona olisi, jos nuoren terveys, mieliala, elämäntavat, ihmissuhteet ja käsitys omasta itsestään olisi suurin piirtein tasapainossa.

Kolmas opiskelukykyyn vaikuttava osa-alue on opetus- ja ohjaustoiminta, johon kuuluu opetuksen laatu, opettajien pedagoginen osaaminen, opintojen ohjaus sekä vertais- ja samanaikaisopetus. Oppilaiden kontakteilla opetushenkilökuntaan ja esimerkiksi opetusmenetelmien monipuolisuudella voidaan edistää opiskelukykyä. (Kunttu ym. 2011).

Neljäntenä opiskelukykyyn osa-alueena ovat opiskeluympäristöt, joihin lasketaan sekä fyysiset, psyykkiset että sosiaaliset ympäristöt. Fyysisillä ympäristöillä tarkoitetaan esimerkiksi opetus- ja opiskelutiloja, tekniikkaa että kulkuyhteyksiä. Psyykinen ympäristö liittyy yhteisön ilmapiiriin: innostukseen ja kannustukseen ja kiusaamiseen. Sosiaalisilla ympäristöillä tarkoitetaan ryhmiä ja yhteisöjä ja niiden saavutettavuutta. (Kunttu ym. 2011.)

Oulunkylän yhteiskoulussa panostetaan erityisesti oppilaiden, mutta myös henkilökunnan työhyvinvointiin ja yritetään näin luoda positiivinen kehä, jossa opettajien ja henkilökunnan hyvinvointi ja innostus tarttuvat oppilaisiin ja toisinpäin, leviävät koko yhteisöön.

7 ESITE VIESTINNÄN VÄLINEENÄ

Useiden markkinointitutkimusten mukaan paperinen esite koetaan hyväksyttävänä tapana markkinoida asioita. Painetulla esitteellä on erilaiset vaikutuskeinot verrattuna digitaaliseen mediaan. Esite konkreettisenä painettuna tuotteena on itseisarvo jo sinällään. Paperiesitteeseen luotetaan ja se on konkreettisuudessa todellinen. Esitteessä tieto voidaan tarjota halutunlaisena kokonaisuutena ja siten saada asiaan huomiota. Vaikka perinteinen viestintä on suurelta osalta siirtymässä verkkoon, niin internet ei hallitsevanakaan viestintäkanavana vielä tavoita kaikkia. (Marketing minefield 2007.)

Esitteet ovat yksi suosituimmista tavoista markkinoida toimintaa. Suunnitelmalla esite huolella voidaan panostaa sen markkinointitehokkuuteen. Suunnittelussa tulee panostaa esitteen ulkoasuun ja jakeluun. Koska esitteen voi antaa suoraan asiakkaan käteen, se on helppo tapa kohdistaa markkinointi oikeaan kohteeseen. (Marketing minefield, 2007.)

Hyvän esitteen pohjalla on hyvä suunnittelu, kunnollinen materiaali ja hyvälaatuinen painotyö. Se on sisällöltään kuvapainotteinen ja sisältää vähän tekstiä. Hyvässä esitteessä on kuvia, jotka elävöittävät ja tuovat toimintaa. Paperi valitaan esitteeseen sen käyttötarkoituksen mukaan. Visuaalinen suunnittelu tulee aina tehdä huolella, sillä se vaikuttaa tuotteen uskottavuuteen, luotettavuuteen ja vakuuttavuuteen. (Rope 1998, 179.) Muilta ihmisiltä kannattaa kysyä mielipidettä esitteen suunnitteluvaiheessa ja saada näin hyviä kehittämissideoita (Perttilä 2007, 1-2).

Esitteen tekstiä suunniteltaessa otsikointiin kannattaa kiinnittää huomiota. Hyvässä esitteessä on näppärä otsikko, joka kiinnittää lukijan huomion. On hyvä selvittää, mikä lukijaa voisi kiinnostaa, ja yrittää sisällyttää se otsikkoon. Otsikon

olisi hyvä erottua muusta tekstistä fontin, koon ja tekstien välien avulla. Yhteenkuuluvat asiat ovat lähellä toisiaan ja siirryttäessä uuteen asiaan jätetään isompi väli. (Perttilä 2007, 5). Hyvä esite ei myöskään sisällä pitkiä lauseita, sillä asiakkaalle on hyvä selvittää nopeasti, mistä esitteessä on kyse. Suoraan asiaan meneminen on tehokkaampi keino pitää asiakkaan mielenkiinto yllä. (Marketing mienefied 2007.)

8 ESITTEEN TEKOPROSESSI

8.1 Suunnitteluvaihe

Isohannin ja Toljamon (2005) mukaan ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden tulisi olla entistä useammin kehittämistehtävän tyyppisiä, eikä tutkimustyyppinen selvitys. Tämä lisäisi innovatiivisuutta ja kehittymistä. Aiheen valinnassa pitäisi korostaa käytännönläheisiä, työelämän toimijoiden arkea kuvaavia kysymysasetteluja ja perusteluja. Ammattikorkeakoulutuksessa korostetaan tutkimustiedon käyttöä ja sen hyödyntämistä käytännössä. Käytännöllistä kulttuuria edustavaksi opinnäytetyöksi nimitetään opinnäytetyötä, joka pyrkii ratkaisemaan työelämän ongelmia.

Opinnäytetyöprosessi alkoi joulukuussa 2017, jolloin juttelin ensimmäisen kerran opinnäytetyön tekemisestä ja aiheista ohjaavan opettajan kanssa. Tammikuussa sovin aiheeni ja ilmoittauin mukaan opinnäytetyöprosessiin. Yhteydenotto yhteistyökoulun rehtoriin tapahtui maaliskuussa 2018. Toimeksiantosopimuksen laadin koulumme rehtorin kanssa maaliskuussa 2018. Ohjaavan opettajan kanssa ideoin esitteen sisältöä sekä opinnäytetyöni tutkimuksellista osuutta henkilökohtaisissa tapaamisissa. Kävin keskusteluja rehtorin kanssa uudesta oppilas- ja opiskeluhuoltolaista sekä sen toteuttamisesta koulussamme. Keskustelin myös muiden opiskeluhuollon jäsenten kanssa esitteen tarpeellisuudesta ja kuuntelin heidän tekstiehdotuksiaan. Olimme yhtä mieltä, että otsikko tulisi olla sellainen, että se herättää lukijassa mielenkiinnon ja sisältö rakentaa selkeäksi ja helposti ymmärrettäväksi.

Perehdyin koulumme ja muiden koulujen internet-sivustoihin saadakseni käsitystä, minkälaista tietoa siellä on opiskeluhuollosta ja sen toiminnasta. Suurimmassa osassa koulujen internet -sivuilla kerrottiin opiskeluhuollosta, mutta tekstit olivat pitkiä ja pääosin suoraan laista otettua tekstiä. Teksti oli viranomaiskieltä,

ei asiakaslähtöistä. Kiinnitin myös huomiota siihen, että tekstissä ei ollut huomioitu eri-ikäisiä tai -tasoisia lukijoita tai tuen kolmiportaisuutta. Tämä lisäsi mielenkiintoani ja haluani ryhtyä tuottamaan esitettä nuorille ja heidän huoltajilleen, joille opiskeluhuoltotoiminta on valitettavan usein aikuisvetoista toimintaa ja ymmärrettään kovin kapealaisena toimintana. Se, että opiskeluhuollon toiminnasta tai koulun tarjoamista tukimuodoista ei ole oppilailla ja vanhemmilla selkeää käsitystä, lisää opinnäytetyöni tuotoksen merkitystä.

8.2 Toteutusvaihe

Esitettä laadittaessa tekijän kannattaa satsata visuaalisesti eheään kokonaisuuteen, jossa on huomioitu vaikuttava otsikointi, selkeä ja ytimekäs teksti sekä kuvien ja taiton laatu (Korteso, Patjas & Seppänen 2014, 105).

Maaliskuussa aloitin taustamateriaalien hankkimisen esitettä varten ja aloitin esitteen tekstin työstämisen. Keräsin esitteeseen tulevaa tietoa ja järjestin aiheet esitteen tarkoitusta ajatellen järkevään järjestykseen. Pyrin suhteuttamaan tekstin määrän ja sisällön sopivaksi kohderyhmään nähden, muistaen sivusuunnitelmani ja esitteen toivotun ulkoasun. Tekstien laatimisessa käytin Word -tekstinkäsittelyohjelmaa. Esitteeseen tuleva teksti pohjautui opiskeluhuoltoa koskeviin lakeihin, mutta yritin saada tekstin mahdollisimman ymmärrettävään muotoon. Tekstin tuottamisessa, kuten muussakin esitteen sisällössä, otin huomioon esitteen tarkoituksen ja sen kohderyhmän. Esitteen tarkoitus on olla informatiivinen, yleisesite. Esitteen tekstityylin tuli olla selkeää ja kuitenkin helppolukuista asia-tyyliä. Halusin A5- kokoisen esitteen, jotta se on helposti ja nopeasti luettavissa. Valitsin valkean pohjan esitteelle, koska koin, että se olisi selkeä ja asiallinen ja korostaisi tekstiä sekä laittamaani kuvaa. Otsikossa korostin opiskeluhuollon kuumista kaikille. Tekstissä tuon esiin, että opiskeluhuolto on koulun arkea, koko kouluyhteisön hyvinvointia ja ennaltaehkäisevää työtä. Nuorella on oikeus saada opiskeluhuoltoa. Kuviolla haluan selkeyttää, ketkä kuuluvat koulumme opiskeluhuoltoryhmään ja miten oppilas/huoltaja voi ottaa yhteyttä. Tekstissä nostan esiin opiskeluhuollon yksilöllisen ja yhteisöllisen toiminnan, moniammatillisuuden sekä kodin ja koulun yhteistyön.

8.3 Arviointi

8.3.1 Esitteen arviointi

Opinnäytetyön konkreettisena tavoitteena oli tehdä yleisesite opiskeluhollosta, mistä käy ilmi opiskeluholloin toimintaa. Valmis tuotos on opinnäytetyön liitteenä (liite 1). Esite sisältää lyhyesti kirjoitettuna osan opiskeluholloin toiminnasta yleisellä tasolla lain vaatimusten mukaisesti sekä opiskeluholloin asiantuntijat ja miten heihin voi olla yhteydessä. Esite on helposti tulostettavissa sekä tarvittaessa vietävissä myös sähköiseen muotoon.

Esitteen tarkoituksena oli lisätä opiskeluholloin tunnettavuutta, saavutettavuutta ja madaltaa kynnystä yhteydenottoon, että selkeyttää opiskeluholloin asiantuntijoiden työnkuvaa. Lopussa on myös listattu sellaisten internet-sivustojen osoitteita, mistä nuori/vanhempi voi saada lisää tietoa aiheesta. Esitteessä pidin tärkeänä, että se herättää lukijassa mielenkiinnon lisäksi luottamusta ja avoimuutta. Halusin sen olevan helppolukuinen ja visuaalisesti mielenkiintoinen.

Tänä päivänä informaatio on siirtynyt hyvää vauhtia verkkoon, mutta painetulla medially on ominaisuuksia, joita digitaalisella medially ei voida korvata. Painetulla esitteellä saadaan erilaiset vaikutuskeinot verrattuna digitaaliseen mediaan. Muutoksien tekeminen painettuun esitteeseen ei ole yhtä helppoa kuin digitaaliin viestintäkanaviin ja tiedot saattavat muuttua, joten siksi pyrin tekemään esitteestä mahdollisimman aikaa kestävän jättämällä liian tarkat tiedot pois.

Paperinen esite voidaan antaa yleisesti tai yksilöllisesti ja koen, että paperinen esite on henkilökohtaisempi tapa lähestyä asiaa. Esitteen oli tarkoitus olla kohdennettu nuorille, heidän vanhemmilleen ja koulun työntekijöille, mutta tämä osoittautui liian haastavaksi. Mielestäni kaikille kolmelle eri taholle tulisi tehdä erilliset esitteet, jolloin tekstin voisi paremmin kohdentaa kohderyhmän mukaisesti.

Vaikka esite tuli lopulta näyttämään erilaiselta, mitä alun perin suunnittelin, niin olin siihen kuitenkin tyytyväinen. Tekstiä on vähän, se on selkeätä ja vaikeasti ilmaistavat asiatkin sain mielestäni ilmaistua tiiviisti ja ymmärrettävästi. Kuvien määrä ei toteutunut, niin kuin olin alun alkaen suunnitellut, sillä valmiin tekstin määrä oli yllättävän suuri ja jouduin karsimaan paljon jo aikaisemmin suunnittelemaani tekstiä. Muut esitteen tekijät voisivat päätyä eri teoreettisiin viitekehyksiin ja tekstiin, mutta minä päädyin näihin oman perehtyneisyyteni ja työkokemukseni kautta.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tekijän oman arvioinnin lisäksi kohderyhmän tai toimeksiantajan arviointia pidetään tärkeänä laajemman kuin vain subjektiivisen arvioinnin takaamiseksi. (Vilka & Airaksinen 2003, 97.)

Esitettä en kerennyt ottamaan käyttöön tai koekäyttämään, mutta pyysin siitä palautetta viideltä täysikäiseltä lukio-oppilaalta terveystarkastuksen jälkeen. Pyysin heitä antamaan kouluarvosanan (4-10) esitteen ulkonäöstä ja informatiivisuudesta ja sain 8-9 arvosanat. Esitteen visuaalisuus todettiin hyväksi ja teksti riittävän yksinkertaiseksi, selkeäksi ja sopivaksi. Esite koettiin paremmaksi tavaksi tuoda asia esiin, kuin että se olisi ollut sähköisessä muodossa koulun nettisivuilla. Nuoret kokivat, että sähköisenä se olisi varmaan jäänyt lukematta. Kaikkien vastaajien mielestä kuva selvensi hyvin opiskeluhoitoyhmän toimijoita ja takakanassa oleva lyhyt esittely opiskeluhoitoon asiiantuntijoista ja yhteydenottomahdollisuudesta, selkeyttää toimijoiden työtä ja helpottaa yhteydenottoa. Kaikki vastaajat kokivat esitteen hyvänä ja informatiivisena ja toivoivat, että opiskeluhoitoa painotettaisiin ja tuotaisiin enemmän esille oppilaille jo opiskelujen alkuvaiheessa, jotta sitä voisi paremmin hyödyntää opiskelujen aikana.

Minä, koulukuraattori ja -psykologi koekäytimme esitettä koulumme avoimissa ovissa esiteltäessä opiskeluhoitoa. Meidän mielestä esite koetaan tarpeelliseksi ja sen avulla oli helppo lähestyä oppilasta ja vanhempia sekä aloittaa keskustelu aiheesta. Esite oli myös helppo antaa kotiin vietäväksi. Opiskeluhoitoon moniammatillisuus, ennaltaehkäisevyys ja yhteisöllisyys nousivat hyvin esiin keskusteluissa.

8.3.2 Oman työn arviointi

Koen, että opiskeluhoito ja opiskeluhoitotyö sekä sen kautta vaikuttaminen koulun asioihin, on edelleen liian vähän markkinoitu asia ja sitä työtä tulisi nostaa enemmän esille niin oppilaille kuin heidän vanhemmilleen. Osallisuus kehittämisessä, merkitsi minulle tässä opinnäytetyössä yhteistyötä koulun rehtorin ja muiden opiskeluhoitoon työntekijöiden kanssa. Vaikka terveydenhoitajana kuulun eri organisaatioon kuin koulun muu henkilökunta, niin yhteistyö ja työskentely koulussa toimivat erinomaisesti. Koen asiantuntijuuden ja yhteistyön toiminnan tasa-vertaiseksi ja näin asiantuntijuuden kumuloituvana. Yhteistyö koulun rehtorin ja muiden opiskeluhoitoon työntekijöiden kanssa oli sujuvaa. He olivat tavoitettavissa tarvittaessa ja olivat koko prosessin ajan erittäin kannustavia ja innostavia. Yhteistyö ohjaavan opettajan kanssa tapahtui pääosin sähköpostitse ja henkilökohtaisissa tapaamisissa. Koin ohjaavan opettajan antamien kommenttien lisäävän ammatillista pohdintaani ja vievän opinnäytetyötäni eteenpäin.

Tämän opinnäytetyön toteuttaminen oli mielenkiintoista, opettavaista ja minulle henkilökohtaisesti aivan uusi maailma. En ole koskaan aikaisemmin suunnitellut ja tehnyt esitettä. Sain perehtyä viestinnän maailmaan ja tutustua painetun viestintämateriaalin tekemiseen. Työn haastavin osuus oli aikataulussa pysyminen ja itse esitteen tekeminen sekä tekstin rajaaminen. Esitteen toteuttaminen käytännössä oli työläämpää, mitä tehtävää aloittaessani kuvittelin. Sisällön suunnittelu ja tekstien laatiminen olivat ensikertalaiselle ajoittain stressaavaakin ja vei paljon aikaa. Haastavinta oli saada pidettyä kokonaisuus kasassa niin, että esite palvelisi sille alun perin suunniteltua käyttötarkoitusta.

Koska prosessiaikataulu oli tiukka, niin tiivis työtahti vaati pitkäjänteisyyttä ja stressin sietokykyä sekä motivaatiota ja kovaa työskentelyä tavoitetta kohti. Aluksi ajattelin, ettei minulla ole millään mahdollisuutta selvitä tästä haasteesta, mutta jälkeinpäin ajattelen, että kokemus oli hyvä ja tätähän juuri terveydenhoitajan työ on; itsenäistä ja nopeiden päätösten tekemistä. Tämä loi uskoa omaan itseeni ja siihen, että motivaation ja kovan työn alla kaikki on mahdollista. Tämä edellytti myös uskallusta, luovuutta ja uuden kokeilemistä.

Tein opinnäytetyötä yksin, mutta en kokenut sitä esteeksi, koska yksintyöskentelyssä voi helposti edetä prosessissa oman työtahdin mukaan ja tehdä itsenäisiä päätöksiä. En kokenut kuitenkaan työskentelyä sosiaalisesti yksintyöskentelyksi, koska sain tukea työyhteisöltäni ja opinnäytetyön ohjaajalta. Koin yksintyöskentelyn kehittäväksi, koska silloin olen yksin vastuussa valinnoistani ja omaa työskentelyä joutuu analysoimaan tarkasti.

Opinnäytetyön teon aikana koin, että kriittinen ja refleктоiva oppimiseni lisääntyi ja sain myös itse selkeämmän käsityksen yksilöllisestä ja yhteisöllisestä opiskeluohjelmasta. Teoriatekstiä oli mielekästä kirjoittaa, koska opiskeluohjelmasta löytyi paljon suomenkielisiä lähteitä ja ajantasaista tietoa, mutta lakitekstien ja kokonaisuuksien ymmärtäminen oli välillä haastavaa.

9 POHDINTA

Toiminnallisen opinnäytetyön pohdintaosion tulee sisältää kaiken sen, mitä opinnäytetyöprosessin aikana on tullut tehdyksi. Olennaista on myös tuoda esille tekemisiään ja onnistumisiaan pohtivalla otteella. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 96.)

Pohdintani ja johtopäätökset perustan lähteiden ja oman projektini analyysiin.

Olen pyrkinyt korostamaan opinnäytetyöprosessin toiminnallisessa osuudessa ja raportoinnissa esitteen tekemisen tärkeyttä ja opiskeluhoitotyön monipuolisuutta. Esitteellä halusin korostaa opiskeluhoitotyön merkityksellisyyttä ja laaja-alaisuutta. Koen, että opiskelukyvyn ja yhteisöterveyden edistämistyö tarvitsee yhä oppilaitoksissa näkyvyyttä ja se toteutuu tiedottamisella ja asianmukaisella viestinnällä, mistä yhtenä esimerkkinä on tämä tuotos. Opiskeluhoitotyön tunnetuksi tekemisellä voidaan vaikuttaa yhteisöterveystyön tuloksiin ja resursseihin.

Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tavoitteena oli tehdä hyvä yleisesite opiskeluhoitosta ja tuoda näin opiskeluhoitotyötä näkyvämmäksi ja kaikille kuuluvana toimintana. Opinnäytetyön tuotoksen, laatimani esitteen myötä olen mielestäni onnistunut saavuttamaan tavoitteeni. Esite valmistui ajallaan ja toimitin sen sähköisenä versiona rehtorillemme sekä näytin sitä myös opiskeluhoitotyöryhmän että terveydenhoitajien kokouksessa. Kaikki tahot näkivät esitteen tarpeelliseksi ja sen selkeyttävän opiskeluhoitotyön toimintaa. Esitteen avulla toivon, että opiskeluhoitotyön toiminta, tarkoitus ja laaja-alaisuus hahmottuisivat paremmin niin nuorille kuin heidän vanhemmilleenkin, poistaisi mahdollisia ennakkoluuloja toiminnasta sekä madaltaisi kynnystä hakea apua ja tukea.

Esitettä voisi jakaa esimerkiksi vanhempainilloissa ja koulun avoimissa ovissa, missä koulun henkilökunta esittäytyy tai silloin, kun nuoren ja vanhemman kes-

ken mietitään monialaisen asiantuntijaryhmän perustamista nuoren asioiden hoitamiseksi. Esite voi toimia työntekijän konkreettisena työvälineenä silloin, kun hän kertoo yksilöllisestä ja yhteisöllisestä opiskeluhuoltotyöstä.

Koska opiskeluhuollosta ei ole aikaisemmin tehty esitettä, niin en voinut verrata omaa esitettäni mihinkään toiseen esitteeseen. Tämä on nyt ensimmäinen tuotos, mistä on hyvä sitten käytännön kokeilujen ja palautteiden jälkeen alkaa kehittämään uutta esitettä.

Koko opinnäytetyöprosessi oli osa ammatillista kasvuani ja oppimisprosessia. Toiminnallinen osuus, esitteen työstäminen ja oman opinnäytetyön kokonaisuuden arviointi on vahvistanut omaa ammatillisuuttani. Työelämälähtöinen oppiminen toteutuu parhaiten, kun opinnäytetyö nousee arjen työelämästä. Työelämästä nousevien aiheiden tutkiminen lisää ammatillista kasvua sekä vahvistaa ammatti-identiteettiä.

Tämän päivän opiskeluhuoltotyö on arvokasta, laaja-alaista ja moniammatillista yhteistyötä, mutta tulevaisuus ja toimintaympäristön muuttuminen tulevat näyttämään jatkossa, minkälaista palvelua oppilas saa ja saako oppilas oikeaa hoitoa ja palvelua oikeaan aikaan.

9.1 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön luotettavuutta ja eettisyyttä kuvaan oman työni kautta ja olen miettinyt prosessin aikana, mitkä seikat voisivat uhata työni luotettavuutta ja eettisyyttä sekä miten aion ennaltaehkäistä tai ratkaista mahdolliset eteen tulevat pulmat. Omien ajatuksieni tukemiseen olen käyttänyt lähdeluettelon mukaisia luotettavia ja asiaan soveltuvia lähteitä sekä merkinnyt tarkasti lähdeviitteet. Lähdeviitteillä pystyin yleistämään omia näkemyksiäni muihin vastaaviin tilanteisiin. Olen yrittänyt perustella valintojani ja rajauksia selkeästi.

Esiteessä pyrin nostamaan opiskeluhuoltotyön ennaltaehkäisevänä ja kaikille kuuluvana asiana eikä leimaavana ja korjaavana toimintana.

Työn tein tutkivalla asenteella, vaikka opinnäytetyössä ei toteutunutkaan selvitystä. Tutkimuksellisuus näkyi aihevalinnoilla, valintojen tarkastelulla ja perusteilla aihetta koskevaan tietoperustaan nojaten. Tietoperusta ja siitä rakentuva viitekehys nousivat oman alan kirjallisuudesta, työkokemuksestani ja ajankohtaisista asioista.

Opinnäytetyöni uskottavuus vahvistui ryhmäkeskusteluissa muiden opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa. Opinnäytetyöntekijänä tiedostan puolueellisuusnäkökulman eli sen, että vaikutin valitsemallani aineistolla että olemalla itse osa tutki maani yhteisöä ja sen toimintakulttuuria kuvattuun prosessiin sekä haluttuun lopputulokseen. Opinnäytetyöprosessissa ilmenneet haasteet ja kehittämiskohteet sekä lopputuloksena syntynyt esite ja sitä edeltäneet prosessit on tuotu rehellisesti ja tarkasti esiin raportoinnissa.

9.2 Jatkokehittämisehdotukset

Opinnäytetyöni valmistui samaan aikaan esitteen kanssa, jolloin minulla ei ollut mahdollisuutta arvioida esitteen merkitystä pidempiaikaisessa käytössä. Se, kuinka ymmärrettävää ja selkeää tieto esitteessä on, tulee selville vasta tulevaisuudessa laajemman käyttäjäjoukon palautteiden mukaan. Jatkokehitysideana voisi tutkia näitä käyttäjäkokemuksia. Onko oikeanlainen tiedottaminen vaikuttanut nuorten asenteisiin ja tietoon opiskeluhuoltotyötä kohtaan? Lisäkö esite opiskeluhuollon toiminnan tunnettavuutta? Madalsiko esite kynnystä hakea apua opiskeluhuollon ammattihenkilöiltä ja tiedostetaanko paremmin heidän ammattikuvansa? Ymmärtävätkö nuoret, miten opiskeluhuollon yksilökohtainen ja yhteisöllinen toiminta auttaa ja tukee heidän opiskelukykyä? Osaavatko myös vanhemmat hyödyntää opiskeluhuollon palveluita?

Yleisesitteen tekeminen opiskeluhuollosta opiskelijoille, huoltajille ja koulun muille työntekijöille, osoittautui haastavaksi ja jatkossa mielestäni tulisi tehdä ainakin nuorille oma esite asiasta, minkä voisi kirjoittaa nuorten tavalla ja korostaa tuen kolmiportaisuutta. Nyt teksti on asiatekstiä ja ei ehkä herätä niin nuorten

innostusta asiaan. Myös tekstin tuottamiseen ja esitteen tekemiseen tulisi ottaa nuoret mukaan jo suunnittelu- ja tekovaiheeseen. Mielestäni esitettä tulee jatkokehittää ja sen voisi toteuttaa ilmiöoppimisena, yhteistyössä mediakasvatuksen, terveystiedon, äidinkielen ja kuvaamataidon opettajien kanssa. Heidän ja nuorten kanssa voisi visioida ja toteuttaa nuorille suunnatun esitteen. Jatkokehittämisehdotuksena voisi olla myös englannin kielisen version tekeminen sekä esitteen tiedot voisi muuttaa myös digitaaliseen muotoon, jolloin niitä olisi helpompi päivittää. Jatkossa voisi sarjaan lisätä myös vastaavanlaisten esitteiden laatimisen kaikkien opiskeluhoitotyötä tekevien eri ammattilaisten työnkuvasta ja työkäytännöistä yleisesti. Toivon, että myös muut koulut innostuisivat tekemään oman koulunsa opiskeluhoitosta esitteen. Esitteen näen myös hyvänä viestintä- ja markkinavälineenä kerrottaessa Suomen opiskeluhoiton toiminnasta kansainvälisillä markkinoilla, esimerkiksi Euroopan koulu- ja opiskeluhoiton kongressissa.

9.3 Opiskeluhoiton moninaiset haasteet tulevaisuudessa

Pitkittyneet koulupoissaolot voivat johtaa nuorten syrjäytymiseen ja koulutuksesta ulkopuolelle jäämiseen. Nuorten työkyvyttömyyseläkkeet ovat olleet nousussa. Vuonna 1987 syntyneen ikäluokan hyvinvointia koskeva tutkimus tuo vahvasti esiin huono-osaisuuden ylisukupolvisuuden. Lukiolaisten uupuneisuus ja mielenterveysongelmat näyttävät huolestuttavilta. Joka toinen lukiolaistyttö on ollut huolissaan mielialastaan viimeisen vuoden aikana, ja lähes joka viides kokee koulu-uupumusta. Noin joka kymmenes poika perusopetuksen viimeisillä luokilla, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa kokee, ettei hänellä ole yhtään läheistä ystävää. (Kouluterveyskysely 2017). Nämä ovat hyvin herättäviä ja surullisia tutkimustuloksia.

Lukiolakia (L629/1998) ollaan uudistamassa ja uudistuksen keskeiseksi tavoitteeksi on nostettu lukiolaisten hyvinvoinnin lisääminen ja uupumuksen vähentäminen. Tavoitteena on lisätä opintoihin liittyvää ohjausta sekä mielenhyvinvointitaitoja oppilaiden arkeen. Ohjauksen lisäksi tarvitaan kokonaisvaltaista ja yhteisöllistä toimintaa, jossa mielenterveyttä edistetään tehokkaasti koko opiskeluyh-

teisön voimin. Yksinäisyyden, syrjinnän ja kiusaamisen vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, ja ryhmäytymistä sekä ryhmään kuulumisen kokemusta on hyvä tukea suunnitelmallisesti.

Mielenterveyttä tukevia rakenteita ja toimintakulttuuria tulee vahvistaa oppilaiden ja henkilökunnan yhteistyönä. Mielenterveydelle tärkeitä ovat esimerkiksi arkiset kohtaamiset, kuulluksi tulemisen kokemukset, ystävyyssuhteet sekä elämästä ja tulevaisuudesta keskusteleminen. Keskeistä on myös vahvistaa henkilöstön ja oppilaiden mielenterveystaitoja ja -tietoja kuten stressinhallintaa ja identiteetin muodostumisen tukea sisällyttämällä niitä opetukseen ja ohjaukseen. (Marttinen & Savolainen 2018,10.)

Perheen voimavarat ja hyvinvointi vaikuttavat merkittäväällä tavalla lasten ja nuorten hyvinvointiin. Perheiden tukeminen on ensiarvoisen tärkeää. Työkyvyn perusta luodaan lapsuudessa ja nuoruudessa ja siksi tarvitsemme yhä enemmän hallintoalojen rajat ylittävää yhteistyötä.

Lapsiin ja nuoriin investoiminen on investointia myös tulevaisuuden työelämään. Koulujen opiskeluhuollon tavoitteena olisi saada innokkaita ja hyvinvoivia opiskelijoita, joilla on jaksamista ja osaamista myös jatko-opinnoissa ja tulevaisuuden työelämässä.

LÄHTEET

- EACEA 2014. *Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures. Eurydice and Cedefop Report.* Luxembourg: Publications Office of the European Union
- Gothóni, R., Hyväri, S., Karjalainen, A. L., Kivirinta, M., Kolkka, M. & Vuokila-Oikkonen, P. (toim.) (2016). *Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas.* (Diak opetus, 2). Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla <http://libguides.diak.fi/tutkeho-pas>
<http://libguides.diak.fi/tutkehomas>
- Helsingin kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2013 - 2016 (Lasu). Saatavilla 21.3.2018 <http://hyvinvoinninpalveluopas.fi/index.php/materiaalit/oheismateriaalit/1-lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelma-2013-2016/file>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2003). *Tutki ja kirjoita.* Helsinki: Tammi.
- Honkajoen kunnan oppilashuollon käsikirja (2009). Saatavilla 21.3.2018 <http://honkajoenkoulut.net/yhteiskoulu/documents/Oppilashuollonk%C3%A4sikirja.pdf>
- Honkanen, E. & Suomala, A. (2009). *Oppilashuollon käsikirja.* Keuruu: Otavan kirjapaino Oy. Tammi.
- Hyrkkänen, & Orelma (1999). *Tutkimus- ja kehitystyön strategiat.* Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 8. Lappeenranta: Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu.
- Isohanni, I. & Toljamo, M. (2005). *Ammattikorkeakouluopiskelijoiden opinnäytetyöt: analyysi vuosina 2000 ja 2004.* Thesis -kilpailuun lähetetyistä sosiaali-, terveys – ja liikunta-alan opinnäytetöistä. Kever verkkolehti 3.
- Janhonen, S. & Nikkonen, M. (toim.) (2003). *Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä.* Juva: WSOY.
- Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä,* opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten

- Kortesuo, K., Patjas, L-M. & Seppänen, L. (2014). *Pillillä vai pasuunalla?* Viestinnän käsikirja yrittäjille. Suomen Yrittäjien Sypoint Oy.
- Kujala, J. (2011). *Opiskelukyvyn ja yhteisöllisyyden edistäminen korkeakouluissa*. Teoksessa Kunttu, Komulainen, Makkonen, Pynnönen (toim.), *Opiskeluterveys*. Opiskeluyhteisöjen hyvinvoinnin sekä opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen. Helsinki: Duodecim.
- Kulmala, T. & Sorvari, K. (2017). *Lasten ja nuorten toiveita ja kokemuksia yhteisöllisestä oppilashuollosta*. Saatavilla 8.3.2018 http://www.socca.fi/files/6743/Taru_Kulmala_ja_Karoliina_Sorvari_08122017.pdf
- Kumpuvaara, M. (2016). ”*Jos ei kettään kiinnostais, se olis pahin*”. (Opinnäytetyö, Oulun ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma). Saatavilla 1.3.2018 http://www.socca.fi/kehittaminen/lapsen_paras_-_yhdedessa_enemman_-hanke/tapahtumat/tapahtumien_materiaalit/opiskeluhuollon_oppimisverkostotilaisuus_i_yhteisollisen_opiskeluhuollon_kehittaminen
- Kunttu, K., Komulainen, A., Makkonen, K., Pynnönen, P. (toim.) (2011). *Opiskeluterveys*. Opiskeluyhteisöjen hyvinvoinnin sekä opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen. Helsinki: Duodecim.
- Lahtinen, P. & Mustonen, M. (2015). *AMK-opinnäytetyöprosessi -Käsikirja*. Lahti: Lahden Ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan laitos. Saatavilla 11.2.2015 LAMK sisäisestä verkosta http://reppu.lamk.fi/pluginfile.php/725098/mod_resource/content/1/AMK%20
- Laitinen, K. Yhteisöllinen opiskeluhuolto – yhteinen työ Helsinki 25.10.2017 dia-sarja
- Launonen, L. & Pulkkinen, L. (2004). *Koulu kasvuyhteisönä*. Juva: WS Bookwell Oy. PS-kustannus. Opetus 2000.
- L 417/2007. Lastensuojelulaki. Saatavilla <http://www.finlex.fi>
- L 629/1998. Lukiolaki. Saatavilla <http://www.finlex.fi>
- Leppämäki, M. (2012). *Nyt se toimii taas!* (Opinnäytetyö, ylempi AMK, Tampereen ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelma). Saatavilla 18.3.2018 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012060712041>

- Mahkonen, S. (2014). *Uusi oppilashuoltolaki työvälineenä*. Porvoo: Bookwell Oy. Edita Publishing Oy.
- Marketing Minefield. (2008). *Leaflet marketing*. Saatavilla 3.3.2018 <http://www.marketingminefield.co.uk/traditional-marketing/leaflet-marketing/1overview.html>
- Marttinen, E.& Savolainen, M. (20.3.2018) *Uudistuva lukio tukemaan mielenterveyttä*. Helsingin Sanomat
- Nuorisobarometri, (2017). Saatavilla 25.3.2018 <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/>
- Opetushallitus,(2007). Helsinki. *Laatua kodin ja koulun yhteistyöhön*. Saatavilla 16.3.2018 [http://www.oph.fi/download/115274 laatua kodin ja koulun yhteistyohon.pdf](http://www.oph.fi/download/115274%20laatua%20kodin%20ja%20koulun%20yhteistyohon.pdf)
- Opinnäytetyöpakki.(2002). Kajaanin ammattikorkeakoulu. Saatavilla 10.5.2015 [http://193.167.122.14/Opari/ontTukiEettisyys.aspx ont%20prosessin%20k%C3%A4sikirja%20kev%C3%A4t%202015%2009022015.pdf](http://193.167.122.14/Opari/ontTukiEettisyys.aspx%20ont%20prosessin%20k%C3%A4sikirja%20kev%C3%A4t%202015%2009022015.pdf).
- Oulunkylän Yhteiskoulun opetussuunnitelma 2016. Saatavilla 16.3.2018 [file:///C:/Users/Anne/Downloads/Oulunkyl%C3%A4n%20yhteiskoulun%20lukion%20opetussuunnitelma%202016%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Anne/Downloads/Oulunkyl%C3%A4n%20yhteiskoulun%20lukion%20opetussuunnitelma%202016%20(1).pdf)
- L 1287/2013. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Saatavilla <http://www.finlex.fi>
- L 1267/2013. Perusopetuslaki. Saatavilla <http://www.finlex.fi>
- Paananen, R., Ristikari, T., Merikukka, M., Rämö, A., Gissler, M., (2012). *Lasten ja nuorten hyvinvointi Kansallinen syntymäkohortti 1987 –tutkimusaineiston valossa*. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 52. 2012. Helsinki.
- Pelkonen, L. (2013). *Kun nuori ei mene kouluun*. (Opinnäytetyö, ylempi AMK, Metropolia ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma.) Saatavilla 21.3.2018 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61478/Pelkonen_Liisa.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Peltonen, H.& Säävälä, T. (2001). *Kehittyvä oppilashuoltotyö kouluyhteisön ja yksilön tukena*. Teoksessa M. Jahnuainen (toim.) Lasten erityishuolto ja –opetus Suomessa. Juva: WS Bookwell Oy.
- Perttilä, A. (2009). *Ohjeita posterin tekoon*. (Opinnäytetyö, Laurea AMK). Saatavilla 14.3.2018 <http://viestintapiste.laurea.fi>

- Perälä, M-L., Hietanen-Peltola, M., Halme, N., Kanste, O. jne. (2015). *Monialainen oppilashuolto ja sen johtaminen*. Tampere. Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. Opas 36/20.
- Puusniekka, R. & Kunttu, K. (2011). *Miltä suomalaisten opiskelijoiden opiskelukyky näyttää tutkimusten valossa?* Teoksessa K. Kunttu, A. Komulainen, K. Makkonen, P. Pynnönen (toim.) *Opiskeluterveys*. Helsinki: Duodecim.
- Rope, T. (1998). *Business To business -markkinointi*. Saatavilla 3.3.2018 http://www.wsoypro.fi.xhalaxng.kyamk.fi:2048/kirjasto_luku-tila.aspx?bookid=05ma320935
- Saarelainen, T. & Kiviniemi, M. (2017). *Opiskeluhuollon verkostot ja yhdyspinnat tulevaisuuden kunnassa*. Suomen Kuntaliitto. Helsinki 2017
- Seikkula, S. (2016). *Uusi oppilas- ja opiskeluhoitolaki kuraattorin näkökulmasta*. (Opinnäytetyö, sosiaali-alan koulutusohjelma). Saatavilla 18.3.2018 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016082513797>
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma 2012-2015 (Kaste). Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavilla 21.3.2018 <http://stm.fi/hanke?id=e0e9214f-7900-4c29-8d01-d76be853822e>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Kouluterveyskyselyn tulokset 2017. Saatavilla 21.3.2018 <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tutkimustulokset/kaikki-kouluterveyskyselyn-tulokset>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet. Opiskeluhoito. Saatavilla 20.3.2018 <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoito>
- Tilastokeskuksen www-sivut. Käsitteet ja koulutuksen järjestäjä. Saatavilla 18.3.2018. <https://stat.fi/meta/kas/index.html?K>
- L 1326/2010. Terveydenhoitolaki. Saatavilla <http://www.finlex.fi>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2012). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Saatavilla 18.3.2018 http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2017 – 2019. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavilla 18.3.2018 <http://minedu.fi/documents/1410845/4274093/VANUPO+FI+2017+final.pdf/92502e8e-0cd0-40f0-b097-5ef39e1d529f>

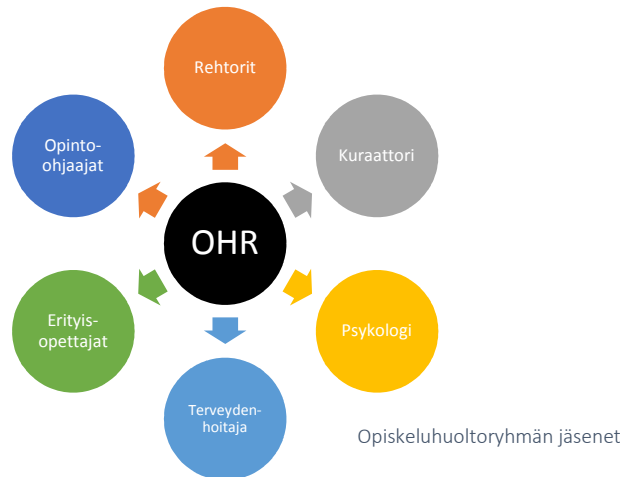
A 338/2011. Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. Saatavilla <http://www.finlex.fi>

Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Jyväskylä: Tammi.

LIITE

Opiskeluhoolto kuuluu kaikille

Opiskeluhoolto tarkoittaa kaikkea sitä toimintaa koulussa, jolla pyritään vahvistamaan opiskelijoiden oppimisen edellytyksiä, yleistä hyvinvointia, osallisuutta ja viihtyvyyttä koulussa.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ennaltaehkäisevänä ja koko koulu yhteisöä tukevana moniammatillisena työnä sekä yksittäisen oppilaan yksilöllisenä tukena. Opiskeluhoolto kuuluu kaikille koulussa oleville.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto sisältää koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäiselle oppilaalle koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän.

Yhteistyön tavoitteena on terveellinen ja turvallinen koulu sekä oppilaiden hyvinvointi. Opiskeluhoolto on tukea ja ohjausta sekä varhaista puuttumista koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yksilö- ja yhteisötasolla.

Opiskeluhoillon yhteistyön periaatteet ovat luottamuksellisuus, avoimuus, rehellisyys ja matalan kynnyksen toiminta.

Opiskeluhoiltoryhmä koordinoi ja kehittää opiskeluhoiltotyötä koulussa, osallistuu koko koulu yhteisön hyvinvointia edistävään työhön sekä etsii ratkaisuja tukea tarvitsevien oppilaiden auttamiseksi.

Oulunkylän Yhteiskoulun opiskeluhooltoryhmään kuuluvat jäsenet ovat rehtori, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, opinto-ohjaajat ja erityisopettajat. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran viikossa. Opiskelijan suostumuksella hänen tuekseen voidaan koota opiskeluhoollon toimijoista koostuva asiantuntijaryhmä. Opiskelijat ja heidän huoltajansa voivat ottaa suoraan yhteyttä opiskeluhoollon työntekijöihin kaikissa asioissa.

Terveydenhoitaja Anne Sorvari työskentelee koululla maanantaista perjantaihin. Opiskeluterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltotyötä. Yksilökohtaisten terveystapaamisten tavoitteena on antaa keinoja opiskelijan oman terveydenhallinnan ylläpitämiseen ja parantamiseen sekä ennaltaehkäistä sairauksia. Terveystapaamisten tavoitteena on edistää opiskelijan hyvinvointia ja hänen terveyttään, turvata ensiapuluonteinen sairaanhoito sekä ylläpitää terveellistä ja turvallista opiskeluympäristöä.

Yhteydenotto puhelimitse p. 050 3105632

Psykologi Pekka Holopainen on paikalla koululla maanantaista perjantaihin. Psykologin työn tavoitteena on nuorten psyykkisen hyvinvoinnin ja koulunkäynnin tukeminen. Hän tukee henkilökohtaisissa tapaamisissa nuoria muun muassa jaksamiseen, tunne-elämään, oppimiseen ja ihmissuhteisiin liittyvissä pulmissa.

Yhteydenotto joko puhelimitse (050 5408664), sähköpostitse (pekka.holopainen@oulunkylan-yhteiskoulu.fi) tai wilman kautta.

Kuraattori Liisa Ståhle on koulun sosiaalityöntekijä ja on tavattavissa päivittäin. Kuraattori ohjaa ja auttaa esimerkiksi silloin, jos opinnot eivät etene toivotulla tavalla, ihmissuhteissa on ristiriitoja, jos elämässä on kriisitilanne tai itsenäistymiseen liittyvät asiat mietityttävät.

Yhteydenotto joko puhelimitse (09 72067338), sähköpostitse (liisa.stahle@oulunkylanyhteiskoulu.fi) tai wilman kautta.

Lisätietoja löytyy koulun verkkosivuilta:

<http://oulunkylanyhteiskoulu.fi/ylaaste/oppilashuolto/>

<http://oulunkylanyhteiskoulu.fi/lukio/opiskelijahuolto/> ja

<http://thl.fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoolto>

